

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie
te zenden voor den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.

Girorekening

No. 133660 . DEN HAAG

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat

Adm :

Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80
DEN HAAG.

Bestuur: CHR. DE RINGH, Voorzitter. Hilversum, Nieuweg 73: Mej. J. J. E.
v. d. THOORN, Secretaresse. den Haag: CHR. F. W. SLIJPER, Penningmeester. den Haag,
Willem van Outhoornstraat 2: G. D. DUURSMA, Leeuwarden. Achter de Hoven 114 bis;
A. F. H. BUINING, Hohorst, Hamersveld, waarn. Bestuurslid

OPHTHALMOPHYLLUM SCHLECHTERI. Schwan t.

Deze plant is, voor zoover mij bekend is, alleen beschreven door H. J a c o b s e n in Succulent Plants, pag. 228. De beschrijving luidt als volgt: „Planten enkel- of tweehoofdig, plantenlichaam slank, ovaal, 15-38 mm hoog, in het midden 15 mm breed, iets minder dik en verder dunner aan den top en aan de basis: spleet 5--6 mm breed, niet over de geheele lengte doorlopend, lobben conisch, spits toeloopend, zacht aanvoelend, dof groen, bleek vlcschkleurig of roodachtig; het geheele plantenlichaam bedekt met kleine stippen, welke goed zichtbaar zijn bij doorvallend licht, de toppen der lobben met bleeke, niet doorschijnende vensters. Klein-Namaqualand. 40 mijl Oostelijk van Port-Nolloth“. Een goede afbeelding van drie enkelhoofdige planten is bij de beschrijving gevoegd.

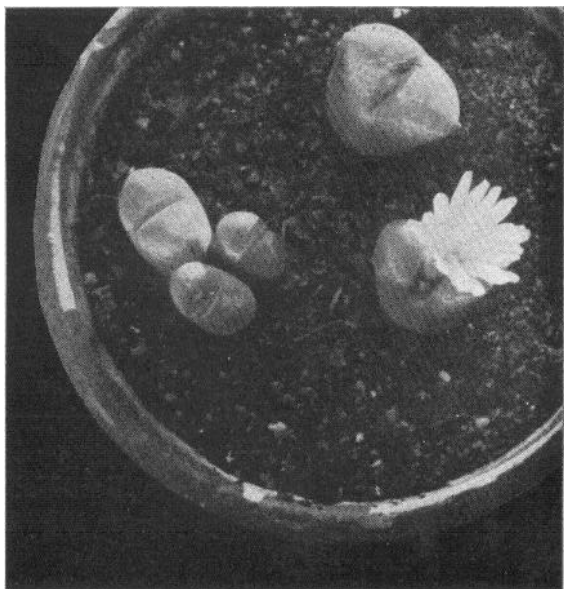
Ik bezit een 17 tal van deze soort, waarvan verscheidene exemplaren twee- en driehoofdig zijn en een exemplaar zelfs uit 8 hoofdjes bestaat. Deze planten wijken eenigszins af van de hierboven gegeven beschrijving, ik geef daarom hierbij de beschrijving van mijn planten.

Plant tot 25 mm hoog, aan den top dwars over de spleet tot 18 mm breed en langs de spleet gemeten tot 15 mm breed, naar de basis toe soms iets smaller wordend. Spleet 4-8 mm diep, soms niet over de geheele lengte doorlopend, meestal openstaand, tegen den bloei tot 6 mm breed. Kleur plantenlichaam licht groen, plant zacht aanvoelend, geheel bedekt met goed zichtbare donkerder stip-

pen, welke op den top der lobben eenigszins blaasjesachtig zijn. Lobben conisch, spits toeloozend, soms van ongelijke lengte, onder den invloed van het zonlicht meestal iets bleek vleeschkleurig, de vensters in den aanvang glanzend, spoedig dof groen wordend en donkerder dan de rest van het plantenlichaam. De oude lichtbruine dunne huidjes der verdroogde bladparen blijven lang aanwezig.

De bloem is, voor zoover mij bekend is, nog niet beschreven.

Descriptio floris. *Bracfeae binae, modo e rima protrusae, modo absconditae, eodum colore ac reliquae planfae parfes, apice paulo pallidiores. Tubus calicis 7-9 mm. protrusus, pallide viridis, lobis 6-7, fere 5 mm. longis, basi 4 mm. latis, acutafis, apice brunnes-*

Ophthmophyllum Schlechteri. Schwanf.

Ware grootte.

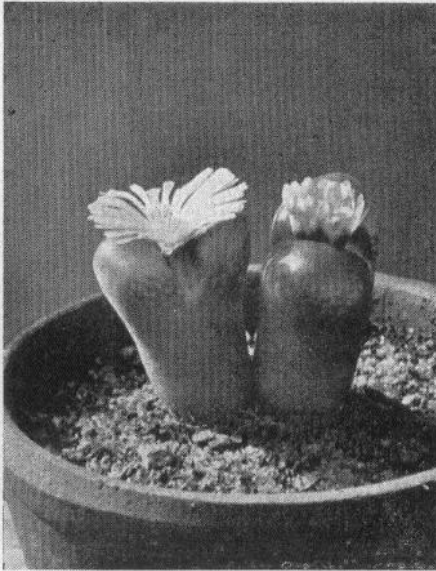
Foto L. Collette.

centibus, omnibus margine membranaceis et punctis nonnullis maiusculus conspicue pellucidis, i.e. cellulis idioblasticis praedifis. Corollae fubus calycis fubum haud superans, basi cum calycis fubo fere 3.5 mm. connafus. Conexus cum magnitudine floris variafur.

Pefala fere 40, 2-3 seriafa, 10-14 mm. longa, 1,5 mm. lata, alba sericea glabra, interdum pallide roseo-lilacina, apice sub-emar-

ginata, basin versus angustata, inferiora passim breviora, nonnulla staminodialia. Verticillum staminodiorum alborum columnam staminalem circumdans, aequilongum, longius vel brevius, corollae tubum fere 4 mm. superans.

Filamenta alba, longitudine varia, altitudine varia receptaculi inserta. Antheris flavis, fere 1 mm. longis. Stylum 1,5 mm. longum, flavescens, stigmatibus 6, congestis erectis, apice paulo curvatis et intus minute papillois, flavis, fere 9 mm. longis, plerumque stamina superantibus. Ovarium vulgo e rima protrusum, interdum cum bracteis inclusum, supra subconvexum et retundatum, 5 mm. latum, 3 mm. crassum, eodum colore ac reliquae plantae partes. Discus fere 1,5 mm. altus, margine, minute denticulatus vel crenulatus

Ophthalmophyllum Schlechteri. Schwant.

Ware grootte.

Foto L. Collette.

medio liber, ceteroquin cum parte basali calycis in tubum univ-
ersum connatus. Capsula 6 locularis, parva. Semina pallide brunnea,
0,4 mm. longa, 0,25 mm. crassa, hilo acuminato, curvato, obliqua,
obovata, dorso carinata, tuberculata, latere superiore depressa (con-
cava). Numerus medius seminum in singula capsula 250.

BESCHRIJVING VAN DE BLOEM.

Twee. bracteën, soms wel, soms niet uit de spleet komend, gelijk van kleur als het plantenlichaam, de top iets lichter gekleurd, Kelkbuis 7--9 mm uit de spleet komend, licht groen, met 6~7 kelkslippen, ongeveer 5 mm lang, aan de basis 4 mm breed, spits toeloo-pend, aan den top bruinachtig gekleurd, alle slippen met vlies-achtige randen, langs den rand der slippen enkele tamelijk groote, in doorvallend licht goed zichtbare stippen (idioblasten) . Kroonbuis niet boven de kelkbuis uitkomend, naar de onderzijde toe met de kelkbuis over een lengte van ongeveer 3.5 mm vergroeid. De lengte van deze vergroeiing varieert met de grootte van de bloem. Kroonbladeren in 2 tot 3 kransen, $\pm$ 40 in getal, lang 10- 14 mm, breed 1.5 mm, zijdeachtig glanzend wit, soms iets bleek lila-rose gekleurd, aan den top iets uitgeschulpt, naar de basis toe smaller wordend. Binnenste bloembladeren hier en daar korter, sommige staminodiaal, Rond de zuil van meeldraden een krans van witte staminodiën, even lang of langer of korter dan de meeldraden, ongeveer 4 mm boven de spleet uitkomend.. Helmdraden wit, van verschillende lengte, op verschillende hoogte in de kroonbuis geplaatst. Helmknoppen geel, bijna 1 mm lang. Stijl 1.5 mm lang, geelachtig. Stempels 6, dicht op elkaar geplaatst, rechtopstaand aan den top iets gekromd en aan de binnenzijde fijn papilleus, geel, lang ongeveer 9 mm, meestal boven de meeldraden uitkomend, Vruchtbeginsel in den regel uit de spleet komend, een enkele maal, evenals de bracteën ingesloten, bovenzijde iets gewelfd en afgerond, breed 5 mm, hoog 3 mm, kleur als van het plantenlichaam. Discus ongeveer 1.5 mm hoog, discusrand fijn getand of gekarteld, naar binnen toe iets vrij staande, overigens met het onderste gedeelte van de kelkbuis vergroeid. Zaaddoos zeshokkig, klein. Zaden licht bruin, lang ongeveer 0.4 mm: diameter 0.25 mm met spits toeloo-penden navel en daar gekromd, scheef omgekeerd eivormig, op de rugzijde gekield, fijn knobbelachtig, op het bovenvlak van een indeuking voorzien. Aantal zaden in een zaaddoos gemiddeld 250 stuks.

Het aantal bloemkroonkransen en dus ook het aantal bloemkroonblaadjes is afhankelijk van de grootte van de bloem en kan soms belangrijk verschillen. Bij een Conophytumbloem telde ik eens bij twee bloemen van dezelfde plant 24 en 50 bloemkroonbladeren.

CULTUUR,

De nieuwe bladparen van *Ophthalmophyllum Schlechteri* beginnen

zich dikwijls in April te vormen. Bij den aanvang van de rustperiode omstreeks half Mei, verschrompelen soms deze nieuwe bladparen. Zij worden dan in de tweede helft van Juli weer door nieuwe bladparen gevolgd. Meestal heeft dit geen slechten invloed op het bloeien, In April tot half Mei geven we voorzichtig water. De rustperiode duurt ongeveer tot de tweede helft van Juli of tot het begin van Augustus. Het splitsen in verschillende hoofdjes geschiedt bij deze plant vlugger en in grooter aantal dan bij andere soorten van het geslacht. Het vormen van vele hoofdjes tegelijk kan tengevolge hebben, dat de plant niet bloeit. Ook in den groei- en bloeitijd moet men voorzichtig water geven, Bij mij bloeien de planten in de tweede helft van September: de bloem opent zich 's ochtends omstreeks 10 uur, of de zon schijnt of niet en sluit zich bij zonsondergang. De bloem wordt tijdens het bloeien belangrijk grooter en bereikt een diameter van 22 tot 40 mm. De bloemblaadjes worden tijdens het uitbloeien iets, rose-witachtig, later licht lila. De bloeiperiode bedraagt ongeveer 12 dagen. Deze *Ophthalmophyllum* is een goede cultuurplant, ze bloeit gewillig. Het zaaien is een geduldwerkje. Ik zaaide 24 Febr. van dit jaar. De eerste kiemplantjes verschenen op 18 Maart. de laatste, op 20 Mei, nadat ik in dien tijd de zaaiaarde driemaal had vernieuwd.

F. SWÜSTE.

GRONDSOORTEN

door F. Swüste.

II

De grondsoorten, die we tot nu toe behandelden zijn alle ontstaan door verweering van de vaste aardkorst, die uit gesteenten bestaat. Deze verweering kan op verschillende manieren plaats vinden, door natuurkundige, scheikundige of biologische invloeden, Verweerd gesteente kan blijven liggen op de plaats, waar het is ontstaan, doch kan ook door wind of water of door vulkanische uitbarstingen verplaatst worden, Op deze wijze is verklaard, waarom in ons kleine land zooveel verschillende grondsoorten voorkomen.

We kennen echter ook grondsoorten, die op andere wijze zijn ontstaan. De voornaamste hiervan is humus.

Humus. Humus is het Latijnsche woord voor teelaarde. Humusgrond is een aardvorming, ontstaan uit rottende organische stoffen,

het is een verzamelnaam voor in ontbinding verkeerende stoffen, afkomstig van planten en dieren. De voornaamste elementen van humus zijn koolstof, waterstof en zuurstof+ Door verbranding aan de lucht verdwijnt de humus bijna geheel in den vorm van gasvormige producten. Een voldoende hoeveelheid humus geeft een betere structuur, zoowel aan te stijven kleigrond als aan te lossen zandgrond. Kleigrond wordt meer doorlatend en het vochthoudend vermogen van zandgrond wordt verhoogd. Ook het opslorpen en vasthouden van warmte hangt samen met het humusgehalte van den grond.

Veengrond. Veengronden, zoowel hoogveen als laagveen, ontstaan op schrale gronden, die arm zijn aan plantenvoedende stoffen, er ontstaat een zure humuslaag, die het water vasthoudt. Er groeien slechts planten, die met een schralen grond tevreden zijn. In de resten 'van deze planten komen weinig 'basische stoffen voor, de zure humuslaag wordt steeds dikker en er kan steeds meer water worden vastgehouden. De conserveering van de plantenresten vindt plaats door de groote hoeveelheden water en tevens door de zure reactie, die het leven van bacteriëen en dus de ontleding belemmert. We zien dus, dat de grond van invloed is op de soorten planten, die er groeien en de planten weer een nadeeligen invloed op den grond kunnen uitoefenen. Veengrond is een zure grond, dit moet voor ons een aanwijzing zijn, dat we deze grondsoort en dus ook turfmoel voor onze planten niet kunnen gebruiken.

Schuimaarde. Schuimaarde is geen natuurlijke grondsoort. In beetwortelsuikerfabrieken wordt het bietensap gezuiverd door daaraan kalkmergel toe te voegen en er vervolgens koolzuurgas door te leiden. De verontreinigingen slaan dan met de koolzure kalk neer, wat daarna in de filterpersen achterblijft noemt men schuimaarde. Deze meststof bevat gemiddeld 35 % koolzure kalk, wat stikstof, fosforzuur en kali,

Straatvuil. Straatvuil en stadsvuil wordt in verteerden toestand gebruikt als meststof. Stadscompost is betrekkelijk arm aan kali, vooral als men weet, dat deze kali slechts voor een gedeelte in water oplosbaar en door planten opneembaar is. Stadsvuil werd altijd gebruikt voor den tuinbouw, Het is dienstig voor het omzetten van den grond, het bevordert in hooge mate de ontwikkeling van bacteriëen en het hooge kalkgehalte werkt ontzurend. Bij nieuw-ontgonnen heide- of duingrond voorkomt men bij gebruik van stadsvuil de zogenaamde ontginningsziekte der planten.. Stadsvuil, zooals het vroe-

ger werd gebruikt, moest door de tuinders eenige jaren op hoopen bewaard blijven. Te vroeg gebruikt was het niet voldoende gefermenteerd, ijzer, blik en steen werd vaak onvoldoende verwijderd.

V, A. M. **compost**. Het straat- en stadsvuil van de gemeente 's-Gravenhage wordt sinds eenige jaren naar Wijster in 'Drente vervoerd en daar in groote hoopen gestort. Nadat deze afvalstoffen door een bepaalde besproeing met water **een** rottingsproces hebben ondergaan, worden ze gezeefd, waardoor ijzer, steenen, glas, blik etc. wordt verwijderd, Daar het stadsvuil na verwijdering van deze grove deelen hoofdzakelijk uit dierlijke en plantaardige stoffen bestaat, wordt een bacterierijke organische **meststof** met een hoog stikstofgehalte en een hoog kalkgehalte verkregen. V.A.M. compost wordt gebruikt ter verbetering óf bij het ontginnen van gronden. Dezelfde stof, doch fijner gezeefd, wordt als tuincompost in den handel gebracht. Het is een goed produkt om stadstuinjes, waarvan de grond arm en verzuurd is geworden, een verjongingskuur te doen ondergaan. Edelcompost wordt bij kleine hoeveelheden verkocht en aanbevolen voor potplanten. Het zijn alle drie gemakkelijk te verwerken meststoffen, ze zijn vrijwel reukeloos en kunnen dus, zonder dat men **met** zijn huisgenooten in conflict komt, bewaard worden,

We moeten echter de waarde als meststof niet te hoog aanslaan.

Verpulverde koemest heeft ongeveer dezelfde samenstelling als tuincompost. Ik geef hier de vergelijking tusschen goed bewaarden, drogen stalmest en V.A.M. Compost, waarvan ik de analyses aantrof in het werkje van de Nederlandsche Land- en Tuinbouwbibliotheek door J. M. L. O t t e n, „Bemestingsleer“.

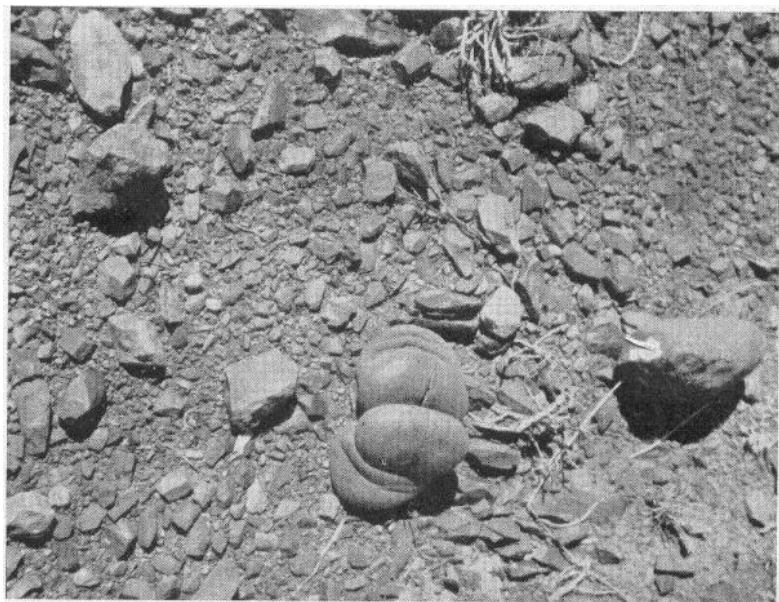
	Stalmest:	V.A.M.	Compost:
Organ. stof	170 %		102 %
Stikstof N	5.5 „		6 ..
Stikstof, gemakkelijk opneembaar ...	1.3 „		— ..
Fosforzuur P ₂ O ₅	3.4 „		5.5 „
Kali K ₂ O	5.5 „		4 „
Kalk CaO	7 „		20 ..
Magnesia MgO	1.8 „		— „
Chloor Cl.	1.9 „		— „

Stalmest en V.A.M. compost zijn nooit van constante samenstelling, het huisvuil is in den zomer en in den winter verschillend, de voeding der dieren heeft invloed op den mest.

Behalve aan bovengenoemd werk ontleende ik verschillende gegevens voor dit artikel aan „Kennis van den grond” door Dr. J. H. Engelhardt.

PLEIOSPILOS NELII SCHW,

Die Pleiospilos soorte is by die vetplanteversamelaars goed bekend, want hulle groei in die algemeen goed en lyk ook sonder blom mooi en interessant. Is daar blomme so is hulle natuurlik nog mooier as tevore. Die bekendste een, wat ook alreeds om 1860 gevind is, is Pleiospilos Bolusii N.E.Br, Omtrent 1904 het Dr. R. M a r 1 o t h dan Pleiospilos simulans (Marl) N.E.Br. gekry en

Pleiospilos Nelii, Schw. in sy natuurlike omgewing.

Photo Dr. G. C. Nel.

amper 25 jare later is Pleiospilos Nelii Schw. gevind. Daar is nog sowat 30 soorte van hulle, maar hierdie drie is wel die mees be-
minde van almal. Hulle groei ook nie te ver van mekaar nie. Pleiospilos Nelii groei tussen Willowmore en Prince Albert op uit-
gestrekte plase, waar nie 'n hoofpad naby kom nie en waar Prof.
Dr. G. C. Nel dit eerste gekry het, Ons prent, wat deur homself
geneem is, wys baie mooi, hoe dit daar groei tussen die klippies

net soos die ander twee soorte ook, As dit droog is en klippe en plante van stof oortrek is, sal dit bepaald moeilik wees om dit in die veld raak te sien, Gedurende die groeityd is dit makliker om te kry en verval natuurlik as dit blom, Die blare lyk ietwat op die van *Pleiospilos Bolusii*, maar is meer rond en die driekleurige blom is nog 'n ander verskil, Almal die soorte is na verwant met mekaar en verbaster dus maklik, waardeur die verskille dan verlore gaan. Dis darem die beste as versamelaars van hulle daarop let, dat hierdie verbastering nie kan plaasvind nie, deurdadig hulle hulle van mekaar verwyder as hulle terselfdertyd blom. Van saad is hulle maklik om te kweek en as 'n mens hulle 'n goeie rustyd gee, behoort dit ook nie moeilik te wees nie om hulle verder te kweek, Die plant groei enkel of ook in klompe bymekaar, sodat 'n mens somtyds 4-5 aan een wortel kan kry. Die plante kan 4-7 cm lank wees en is ietwat minder breed en amper 3-4 cm dik. Die bokant van die blare is plat en die onderkant rond. Die enkel blaar vorm dus 'n halfkoeël, Die oppervlakte van die blare is glad, donkergrysgroen en somtyds ook ietwat rooi gekleurd, Daar is baie donker puntjies op die blare te sien en hulle staan ook effens bokant die oppervlakte uit, Die blomme het 'n baie kort steel en die blomblare is aan hulle basis witagtig, daarna meer oranje en na die punte toe meer geelagtig gekleurd. , Aldus het die blom drie kleure en Dr. N. E. B r o w n het dit destyds derhalwe *Pleiospilos tricolor* genoem. Omdat Dr. S c h w a n t e s sy beskrywing eerder gepubliseer is, is hierdie naam ongeldig. Die blomme het omtrent 6 cm in deursnit. In elk geval is hierdie plant een van die mooiste van almal en liefhebbers van vetplante is dan ook baie bly om dit in hulle kolleksies te kry, wat heeltemal te verstaan is.

H. HERRE.

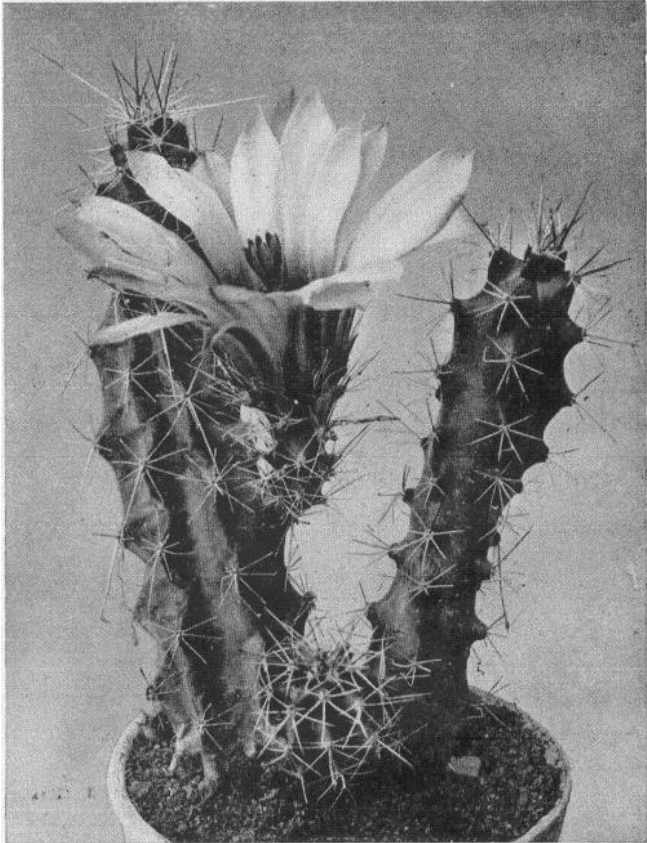
ECHINOCEREUS BLANCKII. P a l m e r.

Deze mooie en tamelijk dankbaar bloeiende *Echinocereus* werd in 1853 door P o s e l g e r uit den Mexicaanschen Staat Tamaulipas ingevoerd, doch eerst ten onrechte als *Cereus* beschreven. P a l m e r deelde ze in 1865 bij het geslacht *Echinocereus* in, wat, gezien den bouw der bloem, alleszins gerechtvaardigd was.

De breed-trechtersvormige, 6-8 cm. groote bloemen hebben een min of meer violette kleur, doch zijn o.i. niet zoo mooi dan die van de na verwante *Echinocereus Berlandieri*, Niettemin is het een

goede soort, welke naast andere Echinocereussoorten haar plaats met eere inneemt.

Men moet de plant 's zomers het volle zonlicht geven, liefst dicht bij het glas en door geregeld spuiten de sponzige stammen vol en

Echinocereus Blanckii Palmer.

Cliché N.V. Uitg. Mij. „Kosmos”, Amsterdam

Foto Kakteen-Haage.

frisch houden, Gedurende den winter moet door zorgvuldig water geven eveneens gezorgd worden, dat de stammen niet schrompelen

G. D. D.

HET LEEKENHOEKJE.

*Correspondentie, die op deze rubriek betrekking heeft
s.v.p. sturen aan J. J. E. v a n den T h o o r n,
Amalia van Solmsstraat 80, Den Haag.*

HET VERNIEUWEN DER ZAAIARDE.

In zijn artikel *over Ophthalmophyllum Schfechteci* schrijft de Heer S w u s t e, dat een deel der zaden eerst ontkiemde, nadat hij de zaaiaarde driemaal had vernieuwd. Daar ik niet begreep op welke wijze men de aarde bij het zaaien kan vernieuwen, vroeg ik nadere toelichting. De Heer S w ü s t e antwoordde: „Het is heel eenvoudig, als mijn zaden een langen kiemtijd noodig hebben en de aarde is groen geworden, dan zoek ik alle niet ontkiemde zaadjes op, deponeer ze in een schoteltje met water, maak vooral de navels met een zacht kwastje goed schoon en leg de zaadjes op versche aarde.”

Wij weten allen, dat het groen worden van de aarde veroorzaakt wordt door algen, die de -ontkiemende zaden en de jonge plantjes verstikken, doch slechts, weinigen zullen zich- de moeite getroosten op de hier boven aangegeven wijze het zaaisel te redden. Mislukking bij het zaaien is in negen van de tien gevallen niet aan het zaad te wijten, doch aan de behandeling.

UIT DE PRAKTIJK.

Na 15 October mogen in ons land cactussen en andere vetplanten niet onbeschermd buiten staan. Al gebeurt het vaak, dat de temperatuur, ook des nachts, nog niet onder het vriespunt daalt. de kans op langdurige en heftige regenbuien is te groot en de atmosfeer te kil en te vochtig voor onze planten.

Maak de ruiten van de kas of den bak goed schoon en zorg, dat geen stof op de planten ligt; laat niets van het licht verloren gaan.

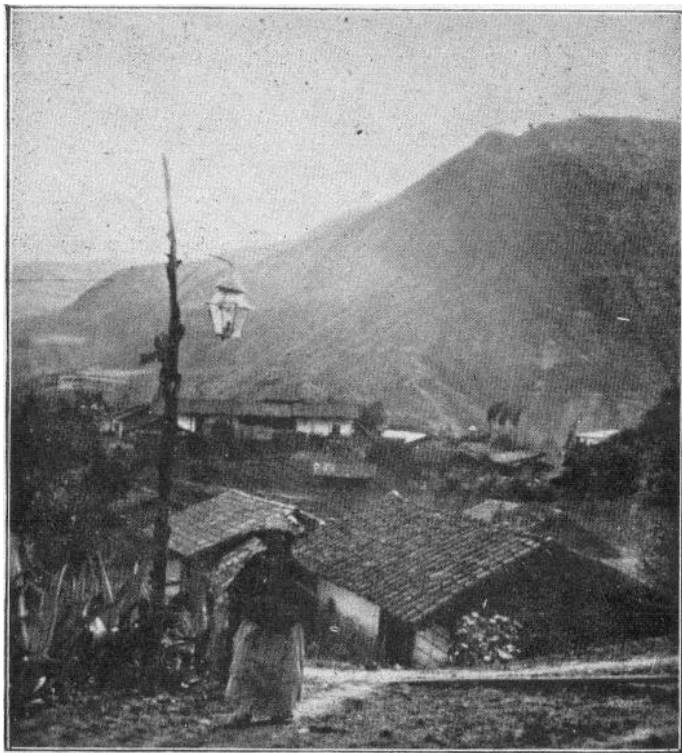
DE CACTUS IN HET VOLKSGEBRUIK.

IV.

In de wijde wildernis, waar de Indianenhutten her en der verspreid liggen, is het bij nacht en ontij niet altijd even gemakkelijk den juisten weg te vinden om in den kortst mogelijken tijd thuis te komen.

Daarom heeft onze Indianenmoeder aan een hoogen paal de lantaarn bevestigd, welke haar helder licht ver in het rond verspreidt en den vermoeiden jager den weg wijst naar den veiligen wigwam.

Maar Indianenjongens hebben even gelijke streken als de Nederlandsche jeugd. Zij zouden in den paal kunnen klimmen en de lantaarn uitblazen.

Lantaarnpaal tegen inklimmen met Opuntia beveiligd.

Cliché Weekhl. Kon. Ned. Mij. v. T. en Pl.

Foto Backeberg.

Om dat te verhinderen heeft de voorzichtige Indianenmoeder bij voorbaat een grimmig gedoornd stuk **Opuntia** aan den paal gebonden, zoodat het niet mogelijk is bij de lantaarn te komen en het licht te dooven.

G. D. D.

INHOUD: Ophthalmophyllum Schlechteri. — Grondsoorten. — Pleiospilos Nalii. Echinocereus Blanckii. — Het Leekenhoekje. — De Cactus in het volksgebruik.